

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1571

Vragen van het lid **Thieme** (PvdD) aan de ministers van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over *de Elfstedentocht en de Nieuwjaarsduik*. (Ingezonden 12 januari 2009)

- 1 Kent u het artikel «Voorkom sponsoring van de Elfstedentocht»?¹
- 2 Deelt u de mening dat de Elfstedentocht behoort tot het cultureel erfgoed van ons land en om die reden bescherming verdient? Zo ja, op welke wijze zou die bescherming gestalte kunnen krijgen wat u betreft? Zo nee, waarom niet?
- 3 Deelt u de mening dat van oorsprong niet-commerciële initiatieven zoals de Nieuwjaarsduik en de Elfstedentocht, juist omdat ze door vrijwilligers georganiseerd worden, vatbaar zijn voor onvrijwillige overname door commerciële partijen? Zo nee, waarom niet? Zo ja, op welke wijze zou u dergelijke commercialisering van cultureel erfgoed willen tegengaan?
- 4 Ziet u mogelijkheden de Elfstedentocht voor te dragen voor de «representatieve lijst van het immaterieel cultureel erfgoed» van de Unesco, waarop ook andere evenementen zoals het Kabuki

Theater en het Carnaval van Binche zijn opgenomen? Zo nee, waarom niet? Zo ja, op welke termijn en wijze?

- 5 Is het waar dat Nederland de Conventie voor Immaterieel Erfgoed nog niet heeft geratificeerd? Zo ja, waarom niet en bent u bereid te werken aan spoedige ratificatie?
- 6 Bent u bereid voorafgaand aan ratificatie zelf de bescherming van immaterieel cultureel erfgoed meer aandacht te geven en daaronder ook de bescherming van de Elfstedentocht tegen onnodige commercialisering te rekenen? Zo nee, waarom niet?
- 7 Is het waar dat bij de Nieuwjaarsduik in Scheveningen delen van de openbare ruimte zijn afgesloten voor het publiek en slechts tegen betaling aan een commerciële partij (Unox) toegankelijk waren? Deelt u de mening dat dit een ongewenste inbreuk is op de mogelijkheid zich vrij te bewegen in de openbare ruimte (bijvoorbeeld voor strandwandelaars) en een aantasting van het cultureel erfgoed? Zo nee, waarom niet?
- 8 Is het waar dat de mobiele eenheid bij het evenement aanwezig was, niet alleen om de orde te bewaren, maar ook om de commerciële belangen van Unox te verdedigen door mensen die geen Unox kaartje hadden de toegang tot het strand te weigeren?

Zo ja, vindt u het correct dat een publieke dienst op deze wijze dienstbaar gemaakt wordt aan winst door derden?

- 9 Deelt u de mening dat de inzet van politiediensten bij evenementen die geclaimd of georganiseerd worden door commerciële partijen, ook betaald zou moeten worden door die commerciële partijen? Zo nee, waarom niet? Zo ja, op welke wijze zullen deze diensten in de toekomst worden toegerekend aan commerciële partijen?
- 10 Deelt u de mening dat de bescherming van cultureel erfgoed dat van nationale betekenis geacht moet worden, zoals de Nieuwjaarsduik en de Elfstedentocht, bescherming van de landelijke overheid verdienen tegen oprukkende commercialisering? Zo nee, waarom niet?

¹ NRC Handelsblad, 6 januari 2009: «Voorkom sponsoring van de Elfstedentocht».

Antwoord

Antwoord van minister **Plasterk** (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap), mede namens de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (ontvangen 17 februari 2009)
Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2008–2009, nr. 1273

1
Ja.

2
De Elfstedentocht is een uiting van de grote belangstelling in Nederland voor het schaatsen op natuurijs. De vereniging «De Friesche Elf Steden» is een bloeiende vereniging met ca. 30.000 leden, die op 15 januari 2009 haar 100-jarig bestaan vierde. Ondanks vele winters waarin geen Elfstedentocht kon worden gehouden, blijft de vereniging actief. Zij is de hoeder van deze levende traditie. Er is geen sprake van «bedreigd erfgoed» en in die zin is er op dit moment geen aanleiding tot actieve beschermingsmaatregelen door de overheid.

3, 6 en 10
Ik deel de mening niet dat door vrijwilligers georganiseerde initiatieven vatbaar zijn voor onvrijwillige overname door commerciële partijen, ook niet in het geval het om immaterieel cultureel erfgoed zoals tradities of gebruiken gaat. Om dit te illustreren refereer ik graag naar de vereniging «De Friesche Elf Steden» die uitdrukkelijk een niet commercieel karakter heeft en geen gebruik maakt van sponsoring¹. De vereniging drijft op vrijwilligers.
Nederland kent een rijk ontwikkeld verenigingsleven, ook op het gebied van (immaterieel) cultureel erfgoed. Ik zie voor de overheid geen reden op dit gebied actief op te treden, juist vrijwilligersorganisaties nemen hun eigen beslissingen en verantwoordelijkheid.
Bescherming van immaterieel cultureel erfgoed, zoals omschreven in de richtlijnen van het UNESCO verdrag, behelst vooral het documenteren, inventariseren en promoten van het immaterieel erfgoed. Dit zijn taken die in Nederland onder andere door instellingen als het Meertens Instituut en het Nederlands Centrum voor Volkscultuur worden vervuld.

4 en 5
Het UNESCO verdrag voor de Bescherming van het Immaterieel Cultureel Erfgoed uit 2003 is niet door Nederland geratificeerd. Mijn voorganger heeft besloten het verdrag niet te ratificeren omdat er nog onvoldoende zicht was op de betekenis van ratificatie in de Nederlandse situatie.
De Nationale UNESCO Commissie heeft zich met een groep deskundigen gebogen over de mogelijkheid en wenselijkheid van ratificatie van het verdrag en bracht daarover eind 2008 een positief advies uit. Ik beraad mij op dit advies en zal in de loop van dit jaar mijn standpunt bepalen ten aanzien van toetreding van Nederland tot dit verdrag.

7
Voor de Nieuwjaarsduik is door de gemeente Den Haag aan de zwemclub Residentie een evenementenvergunning verleend en het stuk strand voor de deelnemers aangemerkt als evenemententerrein. De zwemclub heeft aan deelnemers entree geheven, maar niet aan toeschouwers. Overig publiek had tijdelijk geen toegang tot dit stuk strand waar de deelnemers te water gingen, maar kon het geheel van dichtbij gade slaan. In het licht van de totale omvang van het Scheveningse strand en de naar tijd en plaats slechts geringe beperking van de toegankelijkheid van het strand deel ik de mening niet dat er sprake was van een ongewenste inbreuk op de mogelijkheid zich vrij te bewegen in de openbare ruimte.

8
Toegangscontrole en toezicht op het evenemententerrein wordt verzorgd door de organisator van het evenement. Dat is als voorschrift in de aan de zwemclub verleende evenementenvergunning bepaald. Bij grote evenementen is meestal ook politie aanwezig. De organisatie van de Nieuwjaarsduik heeft enkele mensen die zich onbevoegd op het evenemententerrein bevonden verzocht weg te gaan. Aanvankelijk is aan deze oproep geen gehoor gegeven. Na tussenkomst van de politie verlieten zij evenwel het evenemententerrein. Ik ben van mening dat de politie hier terecht assistentie heeft verleend aan de organisatie.

9
Ik ben van mening dat de handhaving van de openbare orde door politiediensten bij evenementen een overheidstaak is en dat de kosten die daaraan verbonden zijn door de overheid moeten worden gedragen. In dat licht is het kabinet op voorstel van mijn ambtgenoot van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, vorig jaar akkoord gegaan met intrekking van het in 2006 ingediende voorstel van wet houdende regels met betrekking tot een bijdrage in de politiekosten bij publiekevenementen (Wet bijdrage politiekosten bij publiekevenementen) (30 526), dat bij de Tweede Kamer in behandeling was.

---

¹ Website Vereniging «De Friesche Elf Steden».